

တပဲ့တဲကို ပက်ခြာတ်ထောံကွေံတဲ ပဲ့တရင်သို့ ဗွိုက်လတက်သ်ဗိုတ်ထောံကွေံ ထပ်ပသာ ယှုပ်ရိစဉ်နံ ခြေပ်ဗက်လမာ်ဇိုင်ဗောဓိသတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၃။ ပ-၁၂။ အစောံ။) ပဲ့မူဗွာ/ ထိုရွဲကုန်သည်မိုက်သည် ထိုစကားကိုကြား၍လျှင် အဘိုးတသိန်းထိုက်သော ထိုရွှေရွက်မှ ယုတ်၍ “ဤကုန်သည်သည် ငါ့အား ရုံးခြင်းကြီးကို ပြုခဲ့ပြီတကား” ဟု အလွန်ဖြစ်သော စိုးရိမ်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ သတိကိုထားအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်ရကား မိန်းမောသည့်ဖြစ်၍ မိမိ လက်သို့ရောက်ကုန်သော အသပြာတို့ကို၎င်း ဥစ္စာတို့ကို၎င်း အိမ်တံခါး၌ကြဲ၍ အဝတ်အရုံ ကိုစွန့်၍ ချိန်ရိုးကို ဆောက်ပုတ်ပြု၍ ဘုရားလောင်း၏ခြေရာအစဉ် လိုက်သည်ရှိသော်၊ - - -။ (၅၅၀။ ပ-၂၆။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေင်္ဂလိက်/ Hereupon he exclaimed, “He has robbed me of a golden bowl worth a full hundred thousand pieces; he has caused me a terrible loss.” And intense sorrow came upon him, so that he **lost command over himself** and became like one **distraught**. His money and goods he flung away at the door of the house; he threw off his upper and under cloths; and, armed with the beam of his scales as a club, he tracked the Bodhisatta down to the river-side. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-13) (**distraught**: adj. distracted: စိတ်ဓါတ်ပျက်ပြားသော။ လွန်မင်းစွာ တုန်လှုပ်ချောက်ချားသော။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓါန်။ ဦးလွင်ဦး။)

- (သိုင်ကုန်သွရုပ် မယှုပ်လပ်ရုပ်ကုလိသသေဦ) - “ယံမရတ်၊ သိုညးဓါဝံ ဇိုင်ခဉ်တုပ်၊ တဲ တဉ်ဟ် ကျိပ်ဗနီမတ်မဟံသွဟ်တုပ်၊ ဒိုကိုကျိပ်လေဝ် ကတောတ်တုပ်ဒိုင်ကို။ ပွောဝ်ညးဓါဝံ ကုဝံမဒ်ကုလိသသေဦရ အဲဒိုက်ဟံတီဟောင်အံ။” သေဦမိင်ဂလာန်ဗောဓိသတ်(သင်္ဂ)တဲ ဒ ၆၀၆တပ်တိုန် ခြပ်ရတ်ယဲပုန်ပဲ့ခြပ် သ်ပတ်သတိဟံမာန် **လောတ်သို့အာ**ဒွဲဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၇။ ပ-၂၅။ အစောံ။) ပဲ့မူဗွာ/ “မြတ်သောမင်းကြီး၊ နှစ်ယောက်ကုန်သောသူတို့သည် ခြေခွင်ကုန်၏။ နှစ်ယောက်ကုန်သောသူတို့သည် လက်ကောက်ကုန်၏။ နှစ်ယောက်ကုန်သောသူတို့သည် မျက်စိစွေကုန်၏။ နှစ်ယောက်ကုန်သောသူတို့အား မှဲ့တို့သည် ရှိသည် ဖြစ်ကုန်၏။ အကျွန်ုပ်သည် ကုလိသကို မသိနိုင်။” ဘုရားလောင်း၏ စကားကိုကြား၍ ဤ ကုလိသသူဌေးသည် တုန်လှုပ်လျက် ဥစ္စာ၌ စိုးရိမ်ခြင်းကြောင့် **သတိကိုပြစ်စိမ့်သောငှာ မတတ်နိုင်**သည်ဖြစ်၍ ထိုအရပ်၌သာလျှင် လည်း၏။ (၅၅၀။ ပ-၃၈။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူ အေင်္ဂလိက်/ “Both squint; both halt; both men are hunchbacks too; And both have warts alike! I cannot tell Which of the two the real Illisa is.” Hearing his last hope thus fail him, the Lord High Treasure fell into a tremble; and such was his intolerable anguish at the loss of his beloved riches, that down he fell **in a swoon**. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-201) (**swoon**: v.&n. faint: မေ့မြောသွားသည်။-ခြင်း။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓါန်။ ဦးလွင် ဦး။)
- အလုံမွဲတွဲဂ် ဟံဝံအဟာတဲ ပဲ့ပစ္စိမယာံဂ် ကျာဂမျိဂ် သျိုက်တိုန်တဲ ဂဉ်ဆီကိုသဂြာဂ် သေဦ စီရောင်ကိုရ။ “အဲမင်သီမွဲဒကုတ်တွဲဝံဂ် အဲဟံပလိုသီအဲဝံရ” ဗောဓိသတ်ဂးတဲ ဟံသင်ဂဉ်ဂ် ရ။ ဖလာင်ယးဂ် **သို့အာ**ရ။ “တိုင်ချိုတ်ရ” ဂးတဲ ညးပွိတ်သွိုက်လပ် ပဲ့ကွေင်မွဲဂ်ရ။

(၅၅၀။ ၆-၄၂။ ၃-၅၆။ အစွော။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုအခါ တစ်နေ့ပတ်လုံး အာဟာရကို မသုံးဆောင်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ပစ္စိမယံအတွင်း၌ ထိုဘုရားလောင်းအား သတ္တကလေတို့ သည် ထကုန်၏။ သူဌေးသည် အထူးထူးသော ဆေးတို့ကိုဆောင်၍ “စားလော့” ဟု ဆို ငြားသော်လည်း “ဥပုသ်ကို မဖျက်အံ့” ဟု အသက်အဆုံးရှိသည်ကိုပြု၍ ဥပုသ်ကို ဆောက်တည်၏။ ဘုရားလောင်းအား သည်းစွာသော ဝေဒနာသည်ဖြစ်၏။ အရုဏ်တက် သောအခါ သတိကိုဖြစ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းကို “ယခုသေ လတ္တံ” ဟု နေရာမှထုတ်၍ အိပ်၏အပ၌ အိပ်စေကုန်၏။ (၅၅၀။ တ-၄၂၆။ ညောင် ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ He had taken no food all day, and in the last watch he felt pain like a spear-wound. The merchant brought him various remedies and told him to eat them: but he said, “I will not break my fast: I have undertaken it though it cost my life.” The pain became intense and at sunrise he was **losing consciousness**. They told him he was dying, and taking him out they set him in a place of retirement. (The Jataka: Vol. III & IV: Book VIII: p-267)

- ကောန်တြုဇေ မှုယုယညဒတ္တကုမ္မာဂ် တိတ်ဝေင်ကရေပဲ ပဲ့ဋ္ဌာန်စင်ကြံရ။ ပဲ့ဋ္ဌာန်မုက်စင်ကြံ ဂ် တွအံနွံမွဲ။ ပဲ့တွအံဂ် ငြံဇာတ်မွဲပဒတ်ရ။ သွတ်ဂ် စံင်ဝေင်ကရေပဲတဲ ကရေဂ်လုပ်အာ ပဲ့ဂမြေင်တွအံငြံဇာတ်ဂ်တဲ ဒတံဒးငြံဇာတ်ဂ်ရ။ သွတ်ဂ်ဟံတီတဲ ဝံက်ပွေပ်တဲရ။ ပဲ့မစိုတ် ကေတ်ကရေပဲကုဂ် ငြံဇာတ်ဂ်ကိတ်စုတ်ရ။ သွတ်ဂ် ဟိတ်ပရဟ်ဂျိဂ်လောန်အာတဲ သွတ်ဂ် လောတ်သို့အာ ပဲ့ဋ္ဌာန်ဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၄။ ၃-၆၈။ အစွော။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ယညဒတ်မည် သော သူငယ်သည် စကြံဦး၌ အိမ်ကျင်ဖြင့် ကစား၏။ ထိုသို့ကစားသည်ရှိသော် တစ်ခု သောတောင်ပို့၌ မြေဟောက်သည်နေ၏။ ယညဒတ်၏ မြေ၌ခတ်အပ်သော အိမ်ကျင်(ဘော လုံး)လိမ့်လျက် သွားလေ၏။ ထိုတောင်ပို့တွင်း၌ မြေဟောက်၏ဦးခေါင်းပေါ်၌ ကျလေ၏။ ထိုသူငယ်သည် မြေဟောက်ရှိမှန်း မသိခြင်းကြောင့် တောင်ပို့တွင်းသို့ လက်ကိုသွင်း၏။ ထို အခါ ထိုသူငယ်ကို အမျက်ထွက်၍ မြေဟောက်သည် လက်၌ကိုက်၏။ ထိုသူငယ်သည် လည်း မြေဆိပ်၏အဟုန်ဖြင့် မိန်းမောသည့်ဖြစ်၍ ထိုအရပ်၌သာလျှင် လည်း၏။ (၅၅၀။ တ-၆၂၉/၆၃၀။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Then his son, a young man named Yanna-datta, was playing with a ball at the end of the covered walk. There a snake lived in an ant-hill. The lad's ball, thrown upon the ground, ran into the hole of the ant-hill and fell upon the snake. Not knowing this, the lad put his hand into the hole. The snake enraged bit the boy's hand; down he fell **in a faint** because of the strength of the snake's poison. (The Jataka: Vol. III & IV: Book X: p-19)
- ခိုက်ဖြံ ဖျိန်စွတ်တဲ ကေတ်နင်တဲ ကိုကုဗမ္မးမသုန်ဂ်ရ။ ဗမ္မးမသုန်တံဂ်လေဝ် ဝံပင်ဂ်တဲ လ မံက်ထစိုန်မဇ္ဇော် ပဲ့ပါင်ဇကုဇကုပွေပ်တဲ ဂစံလဝ်ညင်ပင်မဂင်ကအံဂ်ပတဲ နမတ်ဓါတေပ်ပံ သို့ကေ့ရ်မချိတ်ကိုတဲ သတိက်ဒိုင်ရ။ ခိုက်ဖြံ ညာတ်ဗမ္မးမသုန်မသို့အာတဲ “ချိတ်အာ တန်ဒိုင်ရ” ညေချပ်တဲ ညေဖေက်တဲ ညေအံ့ထိသေဋ္ဌီရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၅၀။ ၇-၄၈။ အစွော။)

ပွဲမူဗ္ဗာ/ ထိုကျွန်မသည် ထိုပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်သော ငါးယောက်သော သိကြားနတ်တို့အား နွားအပေါင်းတို့၏အကျိုးငှာ ချက်အပ်သောထမင်းကို ထမင်းပွဲ၌ခူးပြီးလျှင် ဆောင်၍ ပေး၏။ ငါးယောက်ကုန်သော ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်သောနတ်တို့သည် အလုပ်အလေ့ပြု၍ ခံတွင်း၌ထည့်၍ လည်၌နှင့်စေ၍ ဖျက်လုံးတို့ကို ပြူးပြူးထွက်စေလျက် မိန်းမောကုန်သည် ဖြစ်၍ သေကုန်သကဲ့သို့ လျောင်းကုန်၏။ ကျွန်မသည် ထိုပုဏ္ဏားတို့ကိုမြင်၍ “သေသည် ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့” ဟု ကြောက်သည်ဖြစ်၍ သွား၍ သူဌေးကြီးအား (ကြားလျှောက်၏။) (၅၅၀။ တ-၆၉၈။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ She cooked in a pot a mess of cows' food, and brought it to them. All the five of them took up each a mouthful, and put it into their mouths, but let it stick in the throat; then rolling their eyes, they **became unconscious**, and lay as though dead. Then the serving-maid seeing this thought they must be dead, and much afraid went and told the merchant, ---. (The Jataka: Vol. III & IV: Book X: p-43)

- (ဒေးပွန်ကံဂျိတု) နပန်ဂလာန်မြဲဝံ ဗောဓိသတ်(ခနောဝ်တြုံ) ဂတေဝ်ယံဝံတု လောတ်သ္မိစေ်အာ ပွဲသ္မာဟံဂ်ရ။ ပွဲကာလဂ် သိုင်သိုမဒတ်ဒိုင်ဂ် ရံင်မှတ်မွဲတ်ရ။ ပွဲကာလဗောဓိသတ်မလောတ်သ္မိအာ ဒဒ်မဒးကံဂ် ခနောဝ်ကိန္နရီဗြဟံတီတု “မုဒ်တုသိုအဲဝံ မဝံလောတ်အာဂ်ရော” ချပ်တု ဤသိုရံင်တု ညာတ်ဆီဇောဝ်ဒိုင် နှဲသရကံဂ်တု “ဩတုသိုအဲ ဒးစုတ်ပွန်ကံဂျိတု လောတ်ချိတ်သ္မိအာရောင်သံ” ဂးတု လွိုဇောဝ်ကိုဒြဟတ်ဂ် ဣဒ်ဒ်တု ပခိုင်နရိုင်စိုတ်ဟံမာန် နကံဗရုရမျာင်ဇောဝ်ဒိုင်တု ဂတေဝ်ယံဝံ ပွဲကာလဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၈၅။ ၇-၂၃၅။ အစော့။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ (ဆိပ်လူးမြားသင့်ပြီး၍) ဘုရားလောင်းစန္ဒကိန္နရာသည် ဤလေးဂါထာတို့ဖြင့် ငိုကြွေး၍ ပန်းမွေ့ရာ၌ လျောင်းလျက်လျှင် သတိလွတ်၍ လူးလည်း၏။ မင်းသည်လည်းရပ်လျက် နေသလျှင်ကတည်း။ စန္ဒကိန္နရီသည် ဘုရားလောင်းငိုကြွေးစဉ် မိမိ၏မွေ့လျော်ခြင်းဖြင့် မေ့လျော့၍ ဘုရားလောင်းအား မြားစူးသည်၏အဖြစ်ကို မသိ။ မိန်းမောသဖြင့် လူးလည်း၍အိပ်သော စန္ဒကိန္နရာကိုမြင်၍ “ငါ့ချစ်လင်အား အဘယ်ဆင်းရဲဖြစ်သနည်း” ဟု စုံစမ်းသည်ရှိသော် မြားစူးသောအမာဝမှ ယိုသောသွေးကိုမြင်၍ ချစ်စွာသောလင်၌ဖြစ်သော အားကြီးစွာသော စိုးရိမ်ခြင်းကို သည်းခံအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ သည်းစွာသောအသံဖြင့် ငိုကြွေး၏။ (၅၅၀။ စတု-၂၂၁/၂၂၂။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ Thus did the Great Being lament in four stanzas; and lying upon his couch of flowers, he **lost consciousness**, and turned away. The king stood where he was. But the other fairy did not know that the Great Being was wounded, not even when he uttered his lament, being intoxicated with her own delight. Seeing him lie there turned away and lifeless, she began to wonder what could be the matter with her lord. As she examined him she saw the blood oozing from the mouth of the wound, and being unable to bear the great pain of sorrow for her beloved husband, she cried out with a loud voice. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XIV: p-180/181)

- “နိဗ္ဗာန်ကြိုစောဒိဋ္ဌိတံ ဝိပဿနာသုတ္တံ ကောန်ဗြဟ္မဗျူဟံ မကလေင်စအာတု ပိုဟံဝံသင်စသုရာကို အမာပင်သွကဗျူဟံတံကိုရောင်” ဧဝံတံချပ်တု ဧဝံတံတက်ထွက်မာတင်ပဏ္ဍိတံတု စိုန်ဧဝံစူးအာကော့ရ။ မာတင်ပဏ္ဍိတံ **သန္တိအာ**မဲ့ဧကတု သမ္မုဟ်တိုန်ပွန်တု ဩဟ်ပွဲသတိတု သင်ဝံချပ်ရ။ --။ (၅၅၀။ ၆-၄၉၇။ ၇-၃၅၅။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ “ဟယ်-မကောင်းယုတ်မာသော ဒွန်းစဏ္ဍားယုတ်၊ ယနေ့သင့်ကိုမှီ၍ ငါတို့အား အဘိုးအမေမရှိသော သေစာအရက်ထမင်းသည် ပျက်ခဲ့လေပြီ” ဟု အမျက်ဒေါသဖြင့် နှိပ်စက်သည်ဖြစ်၍ မာတင်ပဏ္ဍိတံ သုရားလောင်းကို လက်တို့ဖြင့်၎င်း ခြေတို့ဖြင့်၎င်း ပုတ်ခတ်ကျောက်ကန်သည်ကိုပြုသဖြင့် **မိန်းမော**စေ၍ ဖဲလေ၏။ ထိုမာတင်ပဏ္ဍိတံလောင်းသည် အတန်ငယ်ကြာမှ ရအပ်သောအမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ကြံ၏။ --။ (၅၅၀။ စတု-၃၈၁။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ “Ah, vile outcast, you have lost us free food and liquor today!” In rage they pummelled Matanga the wise with hands and feet, and made him **senseless**, and went away. After a while he recovered consciousness, and thought, ----. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XV: p-236) (to recover consciousness = သမ္မုဟ်တိုန် = သတိမေ့မိန်းမောနေရာမှ သတိပြန်ရလာသည်။)
- ညင်ခေသရာဇာဒိသိုင်ကို (ဗောဓိသတ်) ပဏ္ဍောအ်အာကိုကလော်ဂ်ရ။ -- မိဗောဓိသတ်ညာတ် ကောန်တြုသျှိုက်မဲ့ဇကုမအာဂ် ပခိုင်နရိုင်ဇကုဟံမာန်တု ဇတပ်တိုန်ဖြပ်ဖြပ်တု တိုင်လောတ်သန္တိစှ်အာ ပွဲတိဂ်ရ။ သွိုင်မဗောဓိသတ်မဲ့ဂ် ပင်တဲယိုတဲစါတု လရီအ်ယံတဲရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၁၃။ ၈-၁၆၅။ အစွောံ။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ --- he ascended the road and made for the abode of the ogre, as fearless as a maned lion. His mother, seeing him depart, could not restrain herself and **fell fainting** on the earth. His father, stretching out his arms, wept aloud. (The Jataka: Vol. V & VI: Book XVI: p-15)
- “ယွံဂမီ၊ ဟိုတ်နုဗြဲတု တွအဲလေဝ် ဒ်လေင်တုတြသွံ။ နိတ်ဩကိုဗြဲတု တွအဲဇျာန်လီအာတု လုကပိသွာံ တွအဲမဒးလှိုင်သန္တိတု လကိုတ်ဂ္ဂုဟ် ဗွံသွာဇျာန်တု တွအဲမဒးဂတေဝ်ယံတဲတုရသွံ” ဂးတု (ကျပ်တြဲ)ဇက်နင်ဇာတ်အတိက်တေရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၂၃။ ၈-၃၄၀။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ “ရဟန်း၊ ဤမိန်းမသည် သင်၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်၏။ သင်သည် ဤမိန်းမကိုအမှီပြု၍ ဈာန်ကိုပျက်စီးစေ၍ သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံး **တွေဝေလျက် သညာကင်းသဖြင့်** အိပ်၍ဖြစ်သောသညာဖြင့် သည်းစွာသောငိုကြွေးခြင်းကို ငိုကြွေးရဖူးပြီ” ဟုမိန်းတော်မူ၍ အတိတ်ကိုဆောင်တော်မူ၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၇၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ “Brother,” he said, “this woman wrought mischief for you: it was owing to her that you fell away from mystic meditation, and lay for three years in a **lost and distracted condition**, and on the recovery of your senses you uttered a great lamentation,” and so saying he told him a story of the past. (The Jataka: Vol. V & VI: Book XVII: p-79)

